

ชื่อวิทยานิพนธ์ โปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับ
 แรงสนับสนุนทางสังคม เพื่อป้องกันภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก
 ในหญิงที่มาฝากครรภ์ โรงพยาบาลพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัย ชินวัฒน์ ชมประเสริฐ

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

 รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว วท.บ. (เกียรตินิยม), ศค.ม., M.P.H., Ph.D.

 สุริย์ จันทรมโนลี วท.บ., M.P.H., ศ.ค.

 ชนิษฐ์ วโรทัย ว.บ., M.A., Dr.P.H.

วันที่สำเร็จการศึกษา 18 สิงหาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

ภาวะโลหิตจางเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย สามารถพบได้ในประชากรทุกวัย สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการขาดธาตุเหล็ก โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ซึ่งร่างกายมีความต้องการธาตุเหล็กสูง เพื่อใช้สร้างเม็ดเลือดแดงและสร้างการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ ถ้าร่างกายได้รับธาตุเหล็กไม่เพียงพอจะส่งผลกระทบต่อมารดาในหลายด้าน เช่นการคลอด และยังส่งผลกระทบต่อทารกในครรภ์ทำให้การพัฒนาเซลล์สมองของทารกไม่สมบูรณ์อันเป็นสาเหตุทำให้เด็กเรียนรู้ช้ากว่าเด็กปกติทั่วไปในอนาคต สาเหตุของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กส่วนใหญ่เนื่องจากหญิงตั้งครรภ์ปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง ในเรื่องการรับประทานอาหาร และการรับประทานยาเสริมธาตุเหล็ก จุดประสงค์สำคัญของการวิจัยถึงทดลองครั้งนี้เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การป้องกันภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก ในหญิงที่มาฝากครรภ์ โรงพยาบาลพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก โดยประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมมาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำโปรแกรมสุขศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวิธีทัศน์ สไลด์ ภาพพลิก การสาธิต

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่หญิงตั้งครรภ์โดยเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน กลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 40 คน โดยจัดโปรแกรมสุขศึกษาให้กลุ่มทดลองเท่านั้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม รวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง คือ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษาหญิงตั้งครรภ์มีความรู้ การรับรู้ และพฤติกรรมปฏิบัติในการป้องกันภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก ถูกต้องมากกว่าก่อน

เข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษาและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่าภายหลังการทดลอง สัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ที่เข้าร่วมโปรแกรมสุขศึกษามีระดับค่าฮีมาโตคริตเปลี่ยนไปสู่ระดับปกติมากกว่าก่อนทดลองและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โปรแกรมสุขศึกษา โดยประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมทำให้หญิงตั้งครรภ์มีความรู้ การรับรู้ และพฤติกรรมการปฏิบัติตนในเรื่องการรับประทานยาเสริมธาตุเหล็ก การรับประทานอาหารถูกต้องมากกว่าก่อนได้รับโปรแกรมสุขศึกษา ดังนั้นโปรแกรมสุขศึกษานี้จึงควรนำไปประยุกต์ใช้ในชุมชน เพื่อป้องกันภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในหญิงตั้งครรภ์เหล่านั้น